

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
філологічний факультет
кафедра української і зарубіжної літератури

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	«Філологічна медіаграмотність» Нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 014.01 Середня освіта. Українська мова і література 035.01 Філологія. Українська мова та література
Рік викладання/Семестр/ Курс (рік навчання)	2020-2021/ I семестр / 2курс
Викладач	Шаров Сергій Володимирович
Профайл викладачів	http://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-i-zarubizhnoyi-lit/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-i-zarubizhn/sharov-sergij-volodymyrovych/
Контактний тел.	097-738-8355
E-mail:	sharov@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2844
Консультації	Онлайн-консультації: обговорення завдань із дисципліни, затвердження тем для самостійного вивчення, обговорення їх специфіки.

1. АНОТАЦІЯ

У межах навчального курсу студенти ознайомляться з поняттям медіаграмотності, файку, маніпуляціями, зможуть поглибити знання про способи використання аудіовізуальної і друкованої інформації.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою дисципліни є формування основ аудіовізуальної грамотності студентів, яка передбачає критичне мислення щодо аналізу медіатекстів різних форм, ознайомлення з інноваційними технологіями, які доцільно використовувати майбутньому вчителю-словеснику, поглиблення знань про способи використання аудіовізуальної і друкованої інформації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Філологічна медіаграмотність» є формування уявлень студентів про вплив медіа текстів на особистість та суспільство в цілому; розвиток умінь та навичок роботи за персональним комп'ютером та з Інтернетом, використання різних засобів та форм медіа для створення власних медіатекстів; розвиток здатності до виявлення форм соціального маніпулювання медіа.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

У процесі вивчення дисципліни студенти оволодівають такими компетентностями:

ЗК1 Здатність усвідомлено засвоювати знання з дисциплін, передбачених навчальним планом – самостійно і під керівництвом викладача.

ФК10 Уміння вибудовувати прогностичні сценарії та моделі розвитку комунікативних і соціокультурних ситуацій.

ФК14 Здатність обґрунтовувати концептуальні основи, структуру і зміст засобів навчання у закладах середньої освіти на старшому етапі (підручників, навчальних посібників тощо).

ФК17 Здатність вивчати об'єкти і предмети з погляду аналізу соціально-антропологічних, соціоекономічних і культурно-історичних умов їх походження

ФК21 Здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на студентську аудиторію.

ФК26 Здатність правильно тлумачити у процесі спілкування мовленнєві реалії (соціальні, політичні, культурні, освітні, тощо), особливі правила мовленнєвої поведінки, характерні для країни, мова якої вивчається.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

ПРН 5. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРН 13. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПРН 17. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРН 18. Використовує гуманістичний потенціал української і світової літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 29. Ефективно спілкується в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин 90	12	12	66

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти мають змогу дослідити методи розпізнавання шейків в друкованих та цифрових джерелах інформації

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ
7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
4	Тема 1. Визначення та функції медіаграмотності та медіаосвіти	Лекція / 2 год. Практична робота (2 год.)	4-14			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
4	Тема 2. Основні терміни та поняття медіаосвіти та медіаграмотності	Самостійна робота (4 год.)	4-14			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 3. Основні теорії медіаосвіти	Лекція / 2 год. Практична робота (2 год.)/ Самостійна робота (4 год.)	4-14			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 4. Види медіа	Самостійна робота (6 год.)	4-14			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 5. Медіа як бізнес	Лекція / 2 год. Практична робота (2 год.)	4-14, 22, 23			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

4	Тема 6. Капіталізація медіа	Самостійна робота (4 год.)	4-14, 22, 23			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 7. Напрямки розвитку медіа	Самостійна робота (6 год.)	4-14			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 8. Загальні тенденції у сфері нових медіа	Лекція / 2 год. Практична робота (2 год.)	4-14			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 9. Вплив медіа на розвиток особистості	Лекція / 2 год. Практична робота (2 год.)/ Самостійна робота (6 год.)	1-3, 20, 21			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 10. Вплив реклами на соціальні цінності	Самостійна робота (6 год.)	1-3, 20, 21			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 11. Вплив телебачення на особистість	Самостійна робота (6 год.)	1-3, 20, 21			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 12. Поняття про кібербезпеку	Самостійна робота (6 год.)	1-3, 20, 21, 26			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

8	Тема 13. Маніпуляції в медіа	Лекція / 2 год. Практична робота (2 год.)/ Самостійна робота (4 год.)	1-3, 20, 21, 26			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 14. Види маніпулятивних прийомів	Самостійна робота (6 год.)	1-3, 20, 21, 26			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Визначення та функції медіаграмотності та медіаосвіти	1. Суспільне значення медіаосвіти. 2. Поняття медіаграмотності. 3. Медіаосвіта в Україні.
Основні теорії медіаосвіти	1. Визначення теорії медіаосвіти. 2. «Протекціоністська» теорія медіаосвіти. 3. Теологічна / релігійна теорія медіаосвіти. 4. Етична теорія медіаосвіти. 5. Теорія медіаосвіти як розвитку «критичного мислення». 6. Ідеологічна теорія медіаосвіти. 7. Екологічна теорія медіаосвіти. 8. Теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії. 9. «Практична» теорія медіаосвіти. 10. Культурологічна теорія медіаосвіти. естетична (художня) теорія медіаосвіти. 11. Семіотична теорія медіаосвіти. 12. Соціокультурна теорія медіаосвіти.
Медіа як бізнес	1. Роль медіа в суспільстві. 2. Як інформація потрапляє до споживача? 3. Яке джерело прибутку в медіа? 4. Що продають медіа? 5. Порушення стандартів і маніпулювання в медіа.

Загальні тенденції у сфері нових медіа. Інтернет	1. Проблема достовірності інформації. 2. Соціальні мережі. 3. Кібер-простір. 4. Нові технології виробництва та отримання новин. 5. Веб 2.0 та Вікі. 6. Технології Веб 2.0.
Вплив медіа на розвиток особистості	1. Проблема медіа соціалізації. 2. Позитивний медійний вплив. 3. Медіа як ресурс особистості. 4. Проблема медіанасильства та зростання агресії. 5. Правила користування медіа.
Маніпуляції в медіа	1. Поняття маніпулятивності. 2. Маніпуляцій мас-медіа. 3. Сучасні інформаційні війни в соціальних онлайн-мережах. 4. Маніпулятивні прийоми.

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Визначення та функції медіаграмотності та медіаосвіти	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Основні теорії медіаосвіти	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Медіа як бізнес	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Загальні тенденції у сфері нових медіа. Інтернет	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Вплив медіа на розвиток особистості	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Маніпуляції в медіа	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Визначення та функції медіаграмотності та медіаосвіти	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Основні теорії медіаосвіти	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Основні терміни та поняття медіаосвіти та медіаграмотності	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 2. Основні теорії медіаосвіти	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 3. Види медіа	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 4. Медіа як бізнес	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 5. Капіталізація медіа	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 6. Напрямки розвитку медіа	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 7. Загальні тенденції у сфері нових медіа	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 8. Вплив медіа на розвиток особистості	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 9. Вплив реклами на соціальні цінності	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 10. Вплив телебачення на особистість	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 11. Поняття про кібербезпеку	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)
Тема 12. Види маніпулятивних прийомів	Самостійне ознайомлення з матеріалом відповідно до теми (у межах лекційних питань та семінарських занять)

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) \cdot 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 \cdot 20 / 5 = 4.1 \cdot 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів). Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$
Практичні заняття	«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. «2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без

	аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баранов О.А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи / О.А. Баранов. – К.: Видавничий дім «СофтПрес», 2005. – 316 с.
2. Баранов О. А. Про тлумачення та визначення поняття «кібербезпека» / О.А.Баранов // Правова інформатика. – 2014. – №. 2. – С. 54–62.
3. Березкина О.П. Product Placement. Технологии скрытой рекламы / О.П.Березкина. – СПб.: Питер, 2008. – 208 с.
4. Вступ до медіаосвіти та медіа грамотності. – ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007. – 616 с.
5. Довідник. Журналістика та медіа: Енциклопедія / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернгард Пьорксен. – К.: ЦВП, АУП. – 529 с.
6. Жилавская И.В. Медиаобразование молодежной аудитории / И.В.Жилавская. Томск: ТИИТ, 2009. – 322 с.
7. Зазыкин В.Г. Психология в рекламе / В.Г. Зазыкин. – М. : ДатаСтром, 1992. – 63 с.
8. Зеленін В. В. По той бік правди: нейролінгвістичне програмування як зброя інформаційно-пропагандистської війни [Текст] / В. В. Зеленін. – Вінниця: Віндрук, 2014. – 384 с.
9. Іванов В. Журналістська етика: 3-є вид., випр. / В.Іванов, В.Сердюк. – К.:Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008.– 224 с.
10. Кулик В. Дискурс українських медій / В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – 655 с.
11. Іванов В. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Іванов, О. Волощенко, Л. Кульчинська. – К.: АУП, ЦВП, 2011. – 58 с.
12. Лапіна В. В. Проблема взаємодоповнення соціологічного та соціально-психологічного підходів до вивчення впливу реклами на соціальні цінності та стилі життя / В. В. Лапіна // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2012. – Т. 3. – №. 16.– С. 92–101.
13. Лапіна В.В. Пізнавальний потенціал соціально-психологічного підходу до дослідження сучасних рекламних практик. / В.В.Лапіна. // Актуальні проблеми соціології, психології педагогіки: зб. наук. праць. - К.: Логос, 2012. – Вип. 14. – С. 127–135.
14. Лапіна В.В. Проблема концептуальної інтеграції соціологічного та соціально-психологічного підходів в сучасних наукових дослідженнях феномену реклами / В.В.Лапіна // Проблеми розвитку соціологічної теорії: матеріали Всеукр. наук. – практ. конф. – К.: Логос, 2012. – С.122–127.
15. Лебедев-Любимов А. Психология рекламы / А. Лебедев- Любимов. – СПб. : Питер, 2004. – 368 с.
16. Лігачова Н. Маніпуляції на ТБ / Н.Лігачова, С.Черненко, В.Іванов, С. Дацюк. – К.: Телекритика Інтерньюз, 2003. – 190 с.
17. Малик Я. Інформаційна війна і Україна [Електронний ресурс] / Я.Малик // Демократичне врядування: наук. вісник. – 2015. – вип.15.
18. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волощенко; За науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Центр Вільної Преси, 2013. – 352 с.
19. Медиаэкономика зарубежных стран: учебное пособие / Е.Л. Вартанова. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 335 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

20. Види маніпуляцій: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/iebmd/slobodyanyuk_psihol_upravlinnya/1rozd/r142.htm.
21. Маніпулятивний вплив і захист від нього: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/2015080265812/mentedzhment/manipulyativniy_vplyv_zahist_vid_nogo.
22. Навоша Д. Как зарабатывать на современных медиа, кроме рекламы и подписок: [Електронний ресурс] / Д. Навоша. – Режим доступу: <https://vc.ru/ask/21659-how-to-media>.
23. Павлюченко Ф. Как заработать беларусским медиа? : [Електронний ресурс] / Ф. Павлюченко. – Режим доступу: <https://reform.by/pytanne/kak-zarabotat-belaruskim-media>.
24. Про внесення змін до Закону України “Про основи національної безпеки України”: проект Закону України щодо кібернетичної безпеки України від 07.03.13 р. № 2483. – Режим доступу: http://www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45998.
25. Робота з запереченнями: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://psychologis.com.a/rabota_s_vozrazheniyami.htm.
26. Canada’s Cyber Security Strategy: For a stronger and more prosperous Canada. – Her Majesty the Queen in Right of Canada, 2010. – 14 с. – Режим доступу : <http://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/cbr-scrt-strtg/cbr-scrt-strtg-eng.pdf>.